

Toespraak A.P. de Boer tijdens RPF-verkiezingscongres op
26 augustus 1989.

Als RPF en als RPF'ers hebben we ons in het verleden vaak geërgerd aan de pedante wijze waarop Nederlandse politici hun mening ten beste gaven over de ontwikkelingen in allerlei landen van de wereld. Nederland stond vooral bekend om zijn krasse oordelen over alle mogelijke probleemsituaties ver weg. En die politiek van de opgeheven wijsvinger, daar moesten en daar moeten we als RPF weinig van hebben. Met besef dat God niet alleen in Nederland, maar ook in andere landen soevereine overheden heeft aangesteld, dwingt tot terughoudendheid en tot bescheidenheid in de Nederlandse buitenlandse politiek.

Terughoudendheid en bescheidenheid, maar geen isolationisme, geen eilanddenken in de zin van: we zijn alleen voor onszelf, voor ons eigen land verantwoordelijk en we hebben met die andere landen niets te maken. Vanuit die mentaliteit zou prins Willem van Oranje in de zestiende eeuw nooit vanuit de Dillenburg de Nederlanden zijn binnengetrokken om hier geloofsvrijheid te bevechten en vanuit die mentaliteit zouden de Amerikanen in en na de Tweede Wereldoorlog zich nooit hebben ingezet voor de bevrijding en wederopbouw van West-Europa. Ook wat over de grenzen gebeurt, zal ons een zorg moeten zijn.

Geen illussiepolitiek

Maar wat moet dan het doel zijn van onze buitenlandse politiek? Uit de programs van veel politieke partijen krijg je de indruk dat het er daarbij om gaat deze wereld te herscheppen in een paradijs, dat het gaat om het bouwen van de volmaakte heilsstaat. Toen ik deze zomer met vakantie in Frankrijk was, hingen daar nog de aanplakbiljetten voor de Europese verkiezingen, met o.m. grote plakaten van de Franse socialistische partij met daarop de leus: "Vers la nouvelle terre", naar de nieuwe aarde. Duidelijker, onverhulder kan het niet uitgedrukt worden. De mens wil - ook met zijn buitenlandse politiek - een nieuwe aarde bouwen. Niet die nieuwe aarde uit de hand van God verwachten, maar hem zelf verwezenlijken. Twee dagen later, in datzelfde Frankrijk, stond ik met mijn vrouw bij Verdun in het Noorden en keken we uit over de honderdduizenden graven van jonge Fransen die daar in de loopgravengevechten van de Eerste Wereldoorlog zijn gesneuveld. En dan realiseer je je dat al die strevers naar de nieuwe aarde hier-en-nu ten enenmale niet rekenen met de zonde, met de gevolgen daarvan in deze wereld, met de gebrokenheid en de weerbarstigheit, met de haat tussen volken, de machtswellust van dictators en de gedrevenheid van ideologieën. Toch zal de buitenlandse politiek van een land als het onze daarmee moeten rekenen. Niet doen alsof we al in het paradijs wonen, alsof de nieuwe aarde al van boven is neergedaald, maar rekening houden met de verwoestende kracht van de zonde.

Weg met alle vernietigingswapens, horen we. Een kernwapenvrij Europa. Een stap op weg naar een wereld zonder oorlog. Maar laten we ons goed realiseren: in een wereld waarin rovers en moordenaars op de loer liggen, waarin ideologieën uit zijn op wereld-

heerschappij betekent zo'n ontwapeningspolitiek dat we de overheid het zwaard uit handen slaan om rust en vrede, recht en vrijheid te handhaven.

Een ander voorbeeld. One man, one vote. Elke inwoner van Zuid-Afrika eenzelfde stem in de nationale politieke besluitvorming. Algemeen kiesrecht voor blank en zwart in een systeem á la West-Europa. Het lijkt heel ideaal. Maar het miskent de diepe tegenstelling tussen blank en zwart en tussen de vele zwarte volken onderling. Het miskent de zonde, de gebrokenheid in de samenleving daar en zou de chaos er eerder groter dan kleiner maken.

Een derde voorbeeld. Een Palestijnse staat op de Westelijke Jordaanoever, dat zou toch moeten kunnen. Vreedzaam samenleven van het Joodse en het Palestijnse volk op het stuk grond waar ze beide aanspraak op maken, is dat al niet een stukje vervulling van het messiaanse spectief dat Jesaja schetste? Dat zou toch mogelijk moeten zijn! Maar opnieuw, zulke illussiepolitiek miskent de diepe haat die er leeft bij veel Palestijnen tegen Israël, het vergeet de terreurdreiging die van zo'n PLO-staat aan Israëls voordeur zou uitgaan, het negeert de vele uitspraken van Palestijnse leiders dat men niet zal rusten voor men de zee bij Tel Aviv zal hebben bereikt en daar de vlag met de Davidsster zal hebben neergehaald.

Geen illussiepolitiek, geen wolkenfietserij, maar nuchter rekening houden met de realiteit, waarin de zondeval tot vandaag toe nog diepe sporen trekt. Dat zal de visie van de RPF op de internationale politiek moeten kenmerken.

Vast doel

Maar, zo kan de vraag zijn, krijg je dan geen pure Realpolitik, geen pragmatisch je baseren op de omstandigheden zoals ze nu eenmaal zijn en een heen en weer laveren, al naar gelang de omstandigheden veranderen? Ja, dat zou het geval zijn, als de RPF geen helder doel zou hebben met zijn politiek. Zeker, bij de keus van de weg, de middelen, het tempo zullen we in wijsheid rekening moeten houden met de realiteit zoals die nu eenmaal is. Zoals de stuurman van een schip soms moet laveren om zo goed mogelijk stormen en tyfonen, klippen en zandbanken te vermijden. Maar met zijn kompas gaat hij daarbij wel op een vast doel af. Zo wil de RPF in zijn buitenlands beleid afkoersen op een vast doel, nl. een wereld waarin de overheden de komst van Gods Koninkrijk niet belemmeren, maar bevorderen, een wereld waarin de normen van recht en gerechtigheid worden gehoorzaamd. Niet om het rijk van vrede en gerechtigheid hier en nu te bouwen, maar wel om al tekenen daarvan op te richten, om zoals een van de Spreuken van Salomo het zegt, korrels van gerechtigheid te zaaien in de akker van deze wereld.

En met dat doel voor ogen wil ik dan opnieuw kijken naar de drie voorbeelden die ik straks noemde, drie zaken die ook in ons program centraal staan en die de belangstelling van veel RPF-kiezers hebben: de Oost-West verhouding, het Midden-Oosten en Zuidelijk Afrika. En dan die twee elementen vasthouden: heenwerken naar de gerechtigheid, maar tegelijk rekening houden met het feit dat het allemaal nog zo ideaal niet is.

Tandenborstels in plaats van tanks

Allereerst de Oost-Westverhouding. Niemand kan ontkennen dat zich daarin de laatste twee, drie jaar spectaculaire veranderingen hebben voltrokken. Gorbatsjov die de Sovjet-Unie opengooit en christenen en dissidenten een behoorlijke mate van vrijheid geeft, een Hongaarse regering die Roemeense en Oostduitse vluchtelingen toelaat en een man van Solidariteit die bijna premier van Polen wordt. Stuk voor stuk zaken die we tijdens de vorige verkiezingscampagne niet voor mogelijk hadden gehouden. Ontwikkelingen waarvoor we God mogen danken en die we mogen begroeten als stappen naar meer gerechtigheid in de Oostbloklanden, als stappen ook die meer ruimte scheppen voor de prediking van het Evangelie en de bouw van Gods Koninkrijk. Ontwikkelingen die we daarom met ons buitenlands beleid moeten ondersteunen via evenwichtige wapenakkoorden, meer uitwisseling van mensen tussen Oost en West en meer economische hulp op voorwaarde dat godsdienstvrijheid en persvrijheid echt op alle niveaus en in alle plaatsen worden gerealiseerd.

Tegelijk pleit ik voor grote nuchterheid. Gorbatsjov is geen RPF-er, hij is geen liberaal, hij is zelfs geen sociaal-democraat. Gorbatsjov is een communist die de voorhoederol van de communistische partij niet heeft afgezworen, maar die zich nu eenmaal geconfronteerd ziet met een economische stagnatie die onvoorstelbaar groot is. Zijn perestrojka en glasnost, zijn voorstellen om wapens en troepen te verminderen, hebben maar één doel: de economische wagen weer uit het Russisch moeras te krijgen. Daarom, en daarom alleen voert hij een politiek van tandenborstels in plaats van tanks, radijs in plaats van raketten, videorecorders in plaats van vliegtuigen. Bezuiniging binnenslands en financiële steun buitenslands, dat heeft hij nodig. En daarom, en daarom alleen hangt hij de vredesapostel uit en steelt hij de publiciteitsshow in de internationale media. Laten we hopen op duurzame veranderingen in het Oostblok die voor de mensen daar een rechtvaardiger samenleving brengen, maar laten we ons niet overgeven aan wensdromen. Als Gorbatsjov slaagt, kan een economisch sterke Sovjet-Unie gemakkelijk en snel ook weer militair sterk worden. En als Gorbatsjov faalt, staan de havikken achter hem klaar om de bewapeningsindustrie weer op volle toeren te laten draaien. Daarom ontkomen we er in het Westen niet aan een goede verdediging op peil te houden. En daarom doen we als RPF niet mee met al die partijen die nu al roepen dat de defensie-uitgaven wel omlaag kunnen. De dooi in Oost-Europa kan zomaar voorbij zijn en bovendien: nog steeds heeft het Warschaupakt een 3 : 1 overwicht op de NAVO als het gaat om de conventionele bewapening. En ik stel de vraag: zijn we bereid de prijs te betalen voor een vermindering van de massavernietigingswapens op nucleair gebied, door de ongetwijfeld duurdere conventionele bewapening op peil te houden of te versterken? Als dat niet zo is, en ik heb de indruk dat bij veel partijen de vlag er zo bijhangt, dan moet ik concluderen dat veel van de tranen die in het verleden geplengd zijn over de gruwel van de kernwapens, krokedillentranen zijn geweest. Want hoe sterker het Westen op conventioneel gebied is, des te kleiner de kans dat er ooit atoomwapens hoeven te worden gebruikt. Voor

die verantwoordelijkheid willen we als RPF niet weglopen, juist terwille van het Koninkrijk, juist terwille van vrede en gerechtigheid.

Geen bruggen opblazen, maar bruggen opbouwen

Ik ga naar mij tweede voorbeeld, Zuid-Afrika. Doel van onze buitenlandse politiek ten opzichte van dat land zal moeten zijn, ik zeg het opnieuw, een samenleving waarin het Evangelie van Gods Koninkrijk mensen bijeen kan brengen die nu door kloven van haat en verbittering worden gescheiden; waarin niet de kleur van iemands huid, maar recht en gerechtigheid de beslissende norm is, waarin discriminatie buiten de wet is gesteld en alle inwoners als gelijkwaardigen worden behandeld. Tegen die achtergrond valt er nog veel te veranderen in Zuid-Afrika, en zal de afbraak van de apartheid die daar na de eerste helft van de jaren tachtig is gestagneerd, moeten worden voltooid. Dat betekent ook dat de zwarte bevolking van Zuid-Afrika onontkoombaar betrokken zal moeten worden bij de besluitvorming op het hoogste politieke niveau, en dat niet via aangewezen stromannen, maar door zelfgekozen politieke leiders.

Dat zal het doel moeten zijn. Maar de weg daarheen is geen simpele en bij het zoeken naar oplossingen zal in alle nuchterheid rekening moeten worden gehouden met harde realiteiten: met de vaak grote stamtegenstellingen binnen de zwarte gemeenschap, met de onuitroeibare neiging van meerderheden om minderheden te gaan overheersen, met de reële vrees van veel blanken om hun godsdienstige en culturele identiteit te verliezen in een ander Zuid-Afrika. Daarom zal een nieuw politiek systeem in Zuid-Afrika geen kopie kunnen zijn van onze Westerse modellen en zullen we niet al te hoogmoedig en idealistisch onze blauwdrukken per luchtpost naar Pretoria moeten sturen.

Maar van die weg naar een nieuw Zuid-Afrika, voorzover wij daar vanuit Nederland enige invloed op hebben, kunnen we wel dit zeggen dat het niet de weg van de revolutie, d.i. de weg van het onrecht zal mogen zijn. Juist in het jaar waarin de wereld 200 jaar Franse Revolutie herdenkt, mogen wij tegenover die revolutie het Evangelie zetten. Daarom zegt de RPF hartgrondig nee tegen elke vorm van steun aan het ANC dat door Zuid-Afrika een zee van bloed wil laten stromen, waarvan in de meeste gevallen hun zwarte volksgenoten het slachtoffer worden. Daarom zegt de RPF ook hartgrondig nee tegen die andere vorm van geweld: een boycot op economisch, cultureel en wetenschappelijk gebied. Een boycot die de zwarten in Zuid-Afrika massaal met de gesel van de werkloosheid treft, die de blanken daar terugjaagt binnen het isolement van de wagenburcht met verstarring en verkramping als gevolg, die Nederlandse Zuid-Afrikagangers treft met "Berufsverbote" en brandbommen. Geen bruggen opblazen, maar bruggen bouwen, zeg ik. Daar én hier. Dáár een rondetafelgesprek tussen alle verantwoordelijke politieke leiders, blank, zwart, kleurling en Indiër. Hier een herstel van het cultureel verdrag en een open dialoog tussen Nederlanders en Zuidafrikaners.

Geen revolutie, maar verzoening, zeggen we als RPF. Maar verzoening is niet synoniem met pappen en nathouden, met talmen en

treuzelen. Verzoening vereist radicaal breken met onrecht. Verzoening vereist ook moed en doortastendheid. Bij zwarte leiders die de woede, en wellicht meer dan dat van het ANC moeten durven trotseren. Bij blanke leiders die moeten beseffen dat je niet door kunt gaan met verwachtingen wekken en die vervolgens niet waarmaken, en die niet langer angstig achteromkijken naar hun achterban, maar vooruit kijken naar de toekomst. U kent misschien de uitdrukking: Een politicus is iemand die denkt aan de volgende verkiezingen, een staatsman is iemand die denkt aan de volgende generatie. Ik hoop, de RPF hoopt dat er op 6 september - dezelfde dag als bij ons - in Zuid-Afrika weinig politici, en veel staatsmannen zullen worden gekozen. En in Nederland net zo.

Comfortabele leunstoel

Tenslotte als derde voorbeeld, die geweldige brandhaard die het Midden-Oosten heet. Ook daar zal de RPF-politiek gericht moeten zijn op het scheppen van ruimte voor de prediking van Gods Koninkrijk, op het tegengaan van onrecht en het realiseren van recht en gerechtigheid. Dat betekent dat daar een vast en veilig tehuis moet blijven waarbinnen het Joodse volk kan leven en, zo hopen en bidden we, zijn gekomen en wederkomende Messias kan aannemen. Daarom kiest de RPF voor onvoorwaardelijke steun aan het bestaansrecht van de staat Israel. Dat is een zaak van historisch recht, van volkenrecht en voor veel RPF'ers ook een zaak van heel concreet goddelijk recht. Dat betekent pal staan voor veilige grenzen voor de Joodse staat, en dat lijken mij niet precies de grenzen van vóór 1967. Recht en gerechtigheid betekent in dat verband ook solidair zijn met Israel dat internationaal steeds meer in de kou komt te staan.

Maar gerechtigheid oefenen betekent ook recht doen aan de Palestijnen die in diepe frustratie verlangen naar een eigen nationaal tehuis. Ook hier gelet, net als in het geval van Zuid-Afrika, dat eenvoudige oplossingen en simpele blauwdrukken niet voorradig zijn. Als RPF zijn we in ons program dan ook heel bescheiden, als het gaat om de vraag hoe zo'n Palestijns nationaal tehuis eruit zou moeten zien en waar het precies zou moeten komen. Laten we de betrokkenen ginds maar niet teveel voor de voeten lopen met constructies die wij vanuit onze comfortabele leunstoel bedacht hebben, maar waar de Joodse kibboetsboer die twee kinderen verloor door PLO-terreur niets mee kan, net zo min trouwens als die Palestijnse boer die zijn lapje grond heeft moeten inruilen voor een krottenwijk.

Recht en gerechtigheid najagen jazeker, maar geen illussiepolitiek bedrijven, zeg ik opnieuw. En het is m.i. een vorm van illussiepolitiek te menen dat je tot in lengte van jaren zo'n grote bevolkingsgroep als de Palestijnen binnen Israel vormen, onder de duim kunt houden. Je blust een vuur van haat niet door erop te schieten. Evenzeer is het een illussie te geloven dat Israel nog een dag veilig zou zijn als een glimlachende Arafat als president van een Palestijnse staat op de Westbank zou resideren. Want, dan is de olijftak snel weggesmeten en het pistool rap schietklaar.

Evenals in Zuid-Afrika is in het Midden-Oosten moed en doortastendheid geboden. Aan beide zijden. Bij Israel om uit de nationale verkramping te komen waarin het land zich bevindt en om zich de eigen Wet en profeten te herinneren die opriepen om recht te doen. Moed en doortastendheid ook aan Palestijnse zijde om de terreur van Arafat en de zijnen te trotseren en het Handvest van de PLO in te ruilen voor het Evangelie van de verzoening.

Rust en vertrouwen

Zo zoekt de RPF zich een weg in de vaak complexe problemen van de buitenlandse politiek. Een weg die vaak behoorlijk kronkelig lijkt en die terdege rekening houdt met wat in deze door de zonde geteisterde wereld haalbaar is, maar die niettemin de bevordering van Gods Koninkrijk in de weg van recht en gerechtigheid als einddoel heeft. Niet pedant en schoolmeesterig, maar bescheiden en realistisch. Ook niet krampachtig en overspannen, alsof het allemaal van ons afhangt, maar in rust en vertrouwen. Omdat het uiteindelijk niet Gorbatsjov of Bush, Mandela of De Klerk, Arafat of Shamir is die de dienst uitmaakt, maar omdat de Heer regeert, de hoogste Majesteit. Hij van wie we belijden: Uw macht is groot, Uw trouw zal nooit vergaan. In dat vertrouwen bedrijven we als RPF politiek: binnen de grenzen en daarbuiten.